

Spis treści

CZĘŚĆ I CO POWIEDZIEĆ DZIECKU

Wstęp

Czy dzieci nie są za małe, by z nimi o tym rozmawiać?	9
Motylek, piesek i kotek	9
Poczucie winy	10
Umierają obcy ludzie, znajomi, a czasem członkowie rodziny ...	
Poczucie straty przypomina żałobę, choć nic złego się nie dzieje	12
Pięć etapów radzenia sobie ze stratą	12
Co dzieci powinny wiedzieć?	13
1. Życie jest radością	13
2. Czasami spotykają nas przykre zdarzenia – jak sobie z nimi radzimy?	15
3. Co to jest życie? Skąd się bierze?	17
4. Dlaczego ludzie umierają?	19
5. Jakie są przyczyny śmierci?	19
6. Chorowanie	20
7. Szpital to miejsce, gdzie lekarze pomagają chorym	21
8. Niestety zdarzają się wypadki	23
9. Pożegnanie	23
10. Co to jest śmierć?	24
11. Jak wygląda umieranie i czy trzeba bać się śmierci?	26
12. Kiedy dorośli unikają tematu śmierci, rodzą się nieporozumienia	27
13. Sprostuj mity, które przeniknęły do wyobrażeń dziecka o świecie	28
14. Co się dzieje z człowiekiem po śmierci?	30
15. Co to jest pogrzeb?	32
16. Co czuje dziecko, gdy umiera ktoś bliski? Jak mu pomóc	35
17. Żałoba	38

18. Co zrobić z trudnymi uczuciami	40
19. Czy dziecku wolno być wesołym, choć trwa żałoba	43
20. Kiedy ktoś z otoczenia dziecka jest w żałobie	44
21. Kiedy dziecko się boi, że jego mama albo tata nagle umrze	44
22. Starsze dzieci i niezwykle rozmowy o śmierci	46

CZĘŚĆ II CO DOROŚLI POWINNI WIEDZIEĆ

23. Dwa rodzaje lęków	51
24. Jak myśleć o śmierci i dlaczego?	52
25. Czy mówić choremu, jak poważny jest jego stan?	54
26. Umierający też zmienia zdanie: początkowo nie chce wiedzieć, a potem oczekuje szczerej rozmowy	55
27. Jak się zachować w obecności umierającego?	56
28. Kiedy umierający wspiera najbliższych	56
29. Czy zabierać dzieci do szpitala?	57
30. Kiedyś trzeba przestać ratować... ..	58
31. Wątpliwości związane z leczeniem i prawem do śmierci terminalnie chorych pacjentów	58
32. Zabiegi przedłużające życie a zabiegi przedłużające zgon/agonię. Decyzja chorego	59
33. Nagła poprawa przed śmiercią	60
34. Ból – czy chorowanie musi boleć	61
35. Czy śmierć boli?	62
36. Czy można odróżnić śmierć od letargu i pogrzebać kogoś żywcem?	63
37. Czy oddawać narządy do transplantacji?	64
38. Wiara w życie pozagrobowe	65
39. Czym jest żałoba? Jak ludzie sobie z nią radzą?	67
40. Czy to źle, jeśli po czyjejś śmierci rodzina odczuwa ulgę?	70
41. Bądź dla siebie dobry	70
42. Co to znaczy, że ktoś umarł dwa razy?	71
43. Kiedy ktoś w twoim otoczeniu jest w żałobie	72
44. Szantażowanie rodziców	73

Zakończenie	75
-------------------	----